

Maria Markus

KAIKKI SILMÄT AUKI

Kuvataiteen koulutusohjelma
2013

KAIKKI SILMÄT AUKI

Markus, Maria
Satakunnan ammattikorkeakoulu
Kuvataiteen koulutusohjelma
Toukokuu 2013
Ohjaaja: Velhonoja Matti, Hautala Päivi-Maria
Sivumäärä: 25

Asiasanat: taiteilijuus, identiteetti, muistot

Tämä opinnäytetyön kirjallinen osuus käsittelee menneitä vuosia ja miten ne ovat vaikuttaneet matkalla taiteilijuuteen. Tässä työssä korostuu myös eri elämänvaiheet, kokemukset ja muistot kuvataideopettajista ja entisten ja nykyisen asuinkuntien herättämät ajatukset. Toinen osa työstä koostuu lopputyövuoden aikana tehdyistä päiväkirjamerkinnöistä ja niitä täydentävistä mietteistä, pohdinnoista ja analyysistä.

ALL EYES OPEN

Markus, Maria

Satakunnan ammattikorkeakoulu, Satakunta University of Applied Sciences

Degree Programme in Fine Arts

May 2013

Supervisor: Velhonoja Matti, Hautala Päivi-Maria

Number of pages: 25

Keywords: artistry, identity, memories

This graduation thesis deals with past years and how they have contributed on the journey to being an artist. The thesis also highlights different phases of life, experiences and memories of art teachers and thoughts awakened by hometowns, previous and current. The second part of the thesis consists of journal entries made during the graduation year and thoughts, ponderings and analysis that add to those entries.

Sisällys

1 JOHDANTO.....	5
2 TIE TÄHÄN ASTI.....	6
2.1 Taiteilijaksi.....	6
2.2 Opettaja?.....	8
2.3 Kaikki mitä valo koskettaa.....	10
2.3.1 Haukipudas.....	10
2.3.2 Oulu.....	13
2.3.3. Kankaanpää.....	15
3 LOPPUTYÖ.....	17
3.1 Syksy.....	17
3.2 Kevät.....	18
LÄHTEET.....	25

1 JOHDANTO

Olen 30-vuotias, kun keväällä valmistun. Se tuntuu hyvin epätodelliselta. Minne kaikki vuodet ovat menneet? Mitä olen tehnyt? Niinpä niin... Tämä lopputyövuosi on ollut täynnä omissa ajatuksissa vellomista ja oman elämän tarkastelua, sekä taakse- että eteenpäin katsomista.

Välillä tuntuu, että olen heittänyt aikaa hukkaan enkä ole elänyt niin täysillä kuin ehkä olisi pitänyt. Mutta oikeasti tiedän, että asiat ovat menneet niinkuin niiden on kuulunutkin mennä. Olen aina pyrkinyt kuuntelemaan tarkkaan intuitiotani ja sillä tiellä aion jatkaa.

”Over thinking, over analyzing separates the body from the mind.

Withering my intuition leaving all these opportunities behind.

Feed my will to feel this moment urging me to cross the line.

Reaching out to embrace the random.

Reaching out to embrace whatever may come.”

- Tool - Lateralus

2 TIE TÄHÄN ASTI

Tässä luvussa käyn läpi menneitä vuosia, sitä miten ne ovat vaikuttaneet minuun matkallani taiteilijaksi. Muistelen, mitä vaiheita oma suhde taiteilijuuteen ja taiteen tekemiseen on sisältänyt. Kerron myös muistoja kuvataideopetuksesta, sillä opettajuus on muuttunut ”ei ikinä!”-mahdottomuudesta haaveeksi. Lopuksi avaan suhdettani asuinpaikkakuntiini.

2.1 Taiteilijaksi

”Isona musta tulee (taide)maalari.” Tämä on ensimmäinen ammattiin liittyvä toteamus minkä lapsuudestani muistan. Muistoon liittyy sinisen ja vihreän sävyjä paperilla ja vesivärit paperin vieressä. Taisin olla 4-5 -vuotias. Ajatus taiteilijuudesta tulevana ammattinani onkin kulkenut mukana siitä asti, välillä pelkästään leikittelin ajatuksella, välillä harkitsin sitä tosissani ja välillä en uskonut sen mahdollisuuteen ollenkaan (vaikka halusinkin sitä palavasti). Muitakin ammattihaaveita oli toki, esimerkiksi astronautti pysyi haaveissa melkein nolostuttavan pitkään. Kaverikirjojen ”minusta tulee isona”-kohtiin en kyllä koskaan kumpakaan näistä haaveista kirjoittanut, niihin laitoin aina jotain kivaa, sosiaalisesti hyväksyttävää.

Ala-asteelta muistan, etten koskaan ollut se niin sanottu ”luokan paras piirtäjä”, parhaimmasta päästä kyllä, mutta en PARAS. Tämä usein kaiversi uskoani siihen, että voisin isona ryhtyä taiteilijaksi, mutta onneksi intohimoni ja rakkauteni taiteeseen ajoi minua jatkamaan harjoittelua ja tekemistä.

Yläasteella ollessani luovuin ajatuksesta, että minusta koskaan tulisi taiteilija. Haaveilin siitä kyllä edelleen, enkä oikein tiennyt mitä muutakaan mielelläni elämässäni tekisin, mutta puheet tyyliin ”ei taiteella elä” ja ”vain harva taiteilija menestyy” lannistivat. Yläasteaika oli muutenkin masentavaa aikaa minulle, koulukiusaaminen ja entisten ystävien hylkäys lannistivat yleisesti elämänilon ja vietin suuren osan ajastani tuolloin todellisuuspakoillen kirjoihin.

Lukiossa elämänilo alkoi pikkuhiljaa palailla ja into taiteen tekemiseen teki paluun. Tähän vaikutti suuresti myös Haukiputaan lukion silloinen, nykyään edesmennyt,

kuvataiteen opettaja Aino Luukinen. Kiitos lukion kuvataideopetuksen, löysin esimerkiksi öljymaalauksen riemut. Vanhempieni asunnon yhteydessä on entinen autotalli joka on muutettu kerhotilaksi, jota kukaan ei kuitenkaan erityisemmin käytä. Kävin siellä usein maalaamassa lukioikäisenä. Kevättalvisin sitä piti lämmittää paikalla olleella generaattorilla ja silti siellä oli lähes yhtä kylmää kuin ulkona. Nautin joka hetkestä.

Lukion jälkeen olin töissä viisi vuotta. Ensin vuoden työharjoittelussa kouluavustajana pienessä kyläkoulussa, jonka jälkeen työskentely samassa paikassa jatkui 3 vuotta koulunkäyntiavustajana ja aamutoiminnan ohjaajana. Olen todella kiitollinen näistä vuosista. Työyhteisön henki oli mahtava ja tunne siitä että olin pidetty sekä oppilaiden että henkilökunnan mielestä oli juuri oikeanlainen buusti surkealle itsetunnolleni. Koululla työskennellessäni pääsin myös hyödyntämään kuvataiteen osaamistani monipuolisesti. Oli miellyttävää, kun opettajien sijaisuuksia tehdessäni pääsin pitämään kuvaamataidon tunteja ja usein opettajat pyysivät minua myös valmistelemaan kuvaamataidon tunteja heidän puolestaan. Muutettuani Ouluun 2007 olin vielä vuoden koulunkäyntiavustajana koulussa, jossa opetettiin eri-ikäisiä erityislapsia. Työskentely erityistyislasten kanssa oli mahtavaa ja opettavaista, mutta jokin työyhteisön hengessä aikuisten osalta tuntui inhottavalta. Olisin oletettavasti päässyt jatkamaan pestiäni, mutta pahan puhuminen ja pilkkaaminen ihmisten selän takana ajoi minut etsimään muita mahdollisuuksia. Mikä loppupeleissä ja tämän päivän perspektiivistä katsottuna oli siunaus.

Päädyn siis vuodeksi 2008-2009 Limingan taidekouluun. Vuosi pelkkää taiteen tekemistä ja taiteessa elämistä. Limingan taidekoulu antoi minulle rohkeutta ja uskoa, että pystyn, saan ja voin opiskella taidetta ja pyrkiä taiteilijuuteen. Tulin varmemmaksi omien taitojeni kanssa ja rakastuin taidegrafiikkaan. Limingassa myös ensimmäistä kertaa kuulin Kankaanpään taidekoulun olemassaolosta. Vaikka olinkin katsellut ja etsinyt kouluja missä voisi opiskella kuvataiteilijaksi, olivat Kankaanpää ja Imatra menneet minulta täysin ohi. Vaikka Imatra onkin grafiikkaan painottunut taidekoulu ja siksi minua kiehtova, päädyin hakemaan Kankaanpäähän hyvän maineen ja paremman sijainnin vuoksi. Limingan taidekoulusta sain paljon rakkaita ystäviä, ihmisiä joiden seurassa pystyn levollisesti olemaan oma itseni. Luottamuksestani ja rentoudestani näiden ihmisten seurassa kertoo paljon se, että viimeisenä päivänä itkin taidekouluvuoden loppumista

silmät päästäni täysin avoimesti ja häpeilemättä. Mutta vaikka vuosi loppui, ystävät jäivät. Osa tuli samaan aikaan Kankaanpäähän, osa myöhemmin ja niihin, jotka hajaantuivat muualle Suomeen, yhteys säilyy mm. Facebookin kautta.

Kankaanpään taidekoulu on ollut minulle hyvä. Tämä paikka tuntui miellyttävältä heti, kun nousin bussista ulos pääsykokeisiin tultaessa. Ja omalta taidekoulu tuntui heti ensimmäisenä pääsykoepäivänä. Vuosien varrella on kyllä tullut elämän ja taideopiskelun realiteetit vastaan, mutta hetkeäkään en ole tänne tuloa katunut. Olen oppinut paljon taiteen tekemisestä, harjaantunut uusissa tekniikoissa ja saanut siten lisää työkaluja itseni ilmaisemiseen.

Vaikka olen koko ikäni uskonut tieteeseen ja tieteelliseen totuuteen, minulla on myös jonkinasteinen usko kohtaloon. Uskon, että jos ihminen vain malttaa kuunnella intuition ääntä, sitä päätyy oikeisiin paikkoihin, oikeiden ihmisten seuraan ja ehkä ne unelmatkin toteutuvat. Se tie ei välttämättä ole suora eikä nopea eikä helppo, mutta itseään kuuntelemalla ei voi päätyä muualle kuin sinne minne on tarkoitus.

Minulle taiteilijan ammatti on muuttumassa unelmasta todeksi.

“A child’s rhyme stuck in my head.

It said that life is but a dream.

I’ve spent so many years in question

to find I’ve known this all along.”

- Tool – Third Eye

2.2 Opettaja?

Näen hyvin todennäköisenä, että tulevaisuudessa tulen toimimaan kuvataiteen opettajana. Vuosien työskentely kouluympäristössä ohjaten ja välillä opettajien sijaisuuksia tehden vakuuttivat minut siitä, että ensinnäkin pystyn opettamiseen, mutta myös oikeasti nautin siitä.

Muistan ala-asteelta elävästi hyvää ja huonoa kuvataiteen opetusta. Muutaman

vuoden kuvaamataidon opettajanani toimi rinnakkaisluokan opettaja, joka käsittääkseni harrasti kuvataiteita ja oli todennäköisesti erikoistunut kuvataiteen opettamiseen. Hän piti mielenkiintoisia ja monipuolisia kuvaamataidon tunteja ja aina rohkaisi meitä ilmaisemaan itseämme kuvallisesti niinkuin meistä parhaalta tuntui. Hän opetti uusia taitoja lannistamatta.

Muistan edelleen kuinka kiukkuinen olin, kun kuvaamataidon opettajaksemme vaihtui luokanopettajamme, jolla oli kaikenlaisia käsityksiä siitä mitä ja miten sai ja ei saanut piirtää. ”Ette te näe auringosta lähtevän mitään säteitä, ei niitä saa piirtää.” Se, että ensin on täydellinen ilmaisunvapaus ja sitten sitä aletaankin rajoittamaan oli jo lapsena varsin järkyttävä kokemus. Siksi se lienee jäänyt mieleen. Mutta näin aikuisena, sitä osaa tavallaan arvostaa hyvänä opetuksena elämästä ja mielipiteistä.

Koska yläaste oli niin henkisesti sotkuista aikaa ja olin niin kääritynyt omiin ongelmiini, ei yläasteen kuvataiteen tunneista ole kuin muutama muisto: enimmäkseen hyviä, mutta, kiitos muiden oppilaiden, myös jokunen huono. Yläasteen kuvataiteen opettajani oli kuitenkin hyvä ja asiansa osaava. Yläasteella esimerkiksi sain ensimmäisen kosketukseni pimiötyöskentelyyn ja ensikokeilusta lähtien se on kiehtonut minua.

Kuten jo mainitsin, lukiossa innoistuin taas täydellä voimalla taiteesta. Suurin kiitos tästä kuuluu silloiselle kuvataiteen opettajalleni Aino Luukiselle. Aino oli itsekin taiteilija ja osasi rohkaista minua (ja muita) taiteen tekemiseen. Sain ensikosketukseni grafiikkaan Ainon opissa, samoin kuin hyvät perusteet maalaamiseen. Aino piti huolen, että kuvataideopetus oli vahvasti mukana Haukiputaan lukion kansainvälisyysprojekteissa ja että kansainvälisyys oli mukana kuvataideopetuksessa. Osallistuimme esimerkiksi erään kurssin yhteydessä projektiin ”*Messages: Baltic Sea Heritage in the Internet*” ja kyseinen kurssi oli yksi hienoimpia ja hauskimpia koko lukion aikana.

Mietin pitkään mistä haluni mennä Limingan taidekouluun oli lähtöisin (harkitsin sitä ensimmäisen kerran heti lukion jälkeen) ja vasta Kankaanpäässä ymmärsin, erään kanssani lukiossa samaan aikaan olleen henkilön avustuksella, että Ainoltahan se ajatus ja mahdollisuus oli päähäni jäänyt. Joten senkin siemenen kylvämisestä olen äärimmäisen kiitollinen.

Aino oli minulle myös ensimmäinen esimerkki siitä, että samaan aikaan voi olla sekä

opettaja että kuvataiteilija. Lukiossa tosin en pitänyt opettamista itselleni todennäköisenä uravaihtoehtona, mutta heti kun aloin harkita sitä, ajatukseni palasivat Ainon esimerkkiin.

Olen surullinen, että Aino menehtyi ennen kuin ehdin kertoa hänelle, että olen päättänyt taiteen tekemisen tielle. Olisi ollut hienoa kutsua hänet lopputyönäyttelyymme ja kertoa että harkitsen myös opettamista...

Limingan taidekoulussa ja Kankaanpään taidekoulussa olen kummassakin saanut taideopetusta sekä hyviltä että huonoilta opettajilta. Hyviltä opettajilta olen oppinut paljon ja monipuolisesti ja huonoiltakin opettajilta on opittu jotain.

Saa nähdä, päädynkö opettamaan lapsia vai nuoria vai aikuisia... vai kaikkia. Toivon todella, että kun on minun aikani opettaa, olen hyvä opettaja. Aikoinaan lasten kanssa työskentelystä minulle sanottiin, että olen hyvä kasvattaja, toivottavasti olen sitä jatkossakin. Aika näyttää...

2.3 Kaikki mitä valo koskettaa

Lopputyöni on pääosin valokuvattu niissä kolmessa kunnassa, joissa olen elämäni aikana asunut. (Muutama kuva on Yli-Iistä, vanhempieni mökiltä, joka hyvin saattaa olla vuosien päästä tuleva asuinpaikkani.)

Seuraavaksi avaan hieman suhdettani niihin kolmeen pääpaikkaan, joista kuvat ovat peräisin.

2.3.1 Haukipudas

Synnyinkuntani ja paikka jossa asuin ensimmäiset 24 vuotta elämästäni.

Eräs henkilö on internetissä verrannut Haukipudasta ja sieltä poistumista Platonin luolametaforaan. Omasta mielestäni ja oman kokemukseni mukaan, tämä vertaus osuu nappiin. Toki Suomessa on satoja, ellei tuhansia, paikkoja joihin tämä vertaus käy, mutta Haukipudas on minun paikkani. Siellä ja sieltä poistuttua, olen nähnyt tämän vertauksen paikkaansa pitävyyden.

Tunteeni Haukipudasta kohtaan voidaan tiivistää kahteen siellä kuvaamaani valokuvaan:

"Haukipudas on my mind I"

"Haukipudas on my mind II"

Rakastan Haukipudasta paikkana, mutta se rakkaus on samanlaista mitä tunnetaan perhettään kohtaan. Sitä syntyy paikkaan, ja sen oppii tuntemaan jokseenkin läpikotaisin ja siihen kiintyy, kaikista mahdollisista puutteista huolimatta.

Minulla on paljon hyviä muistoja Haukiputaan paikoista: metsiköistä, merestä, Kiiminkijoesta, rakennuksista... Siellä asuu lähisukua, vanhemmat ja isosisko kahden nuorimmaisen lapsensa kanssa. Haukipudasta voin kiittää myös niistä muutamasta ystävästä, jotka nuoruusajoilta on vielä peräisin.

Toisaalta Haukiputaaseen liittyy paljon negatiivisia tunteita ja huonoja muistoja, lähinnä ihmisiin siellä. Haukipudas on kuitenkin sen verran pieni paikka, että kaikki tuntevat kaikki jonkin mutkan kautta, varsinkin oman ikäryhmän sisällä. Pienet piirit, pienet ajatukset ja edelleen se Platonin luolametafora. ”Image is everything” ja niin edelleen.

Kuten jo aiemmin mainitsin, olin koulukiusattu peruskoulussa ja hieman myös lukioaikana. Pahinta se oli yläasteella. En nyt viitsi enkä tahdo kovin syvällisesti alkaa näitä koulukiusauskokemuksia purkamaan, mutta yksi pitkään mielessä pyörinyt asia on pakko mainita. Muistan kuinka jomman kumman Suomen kouluammuskelun jälkeen poliisi antoi lausunnon jonka sisältö oli suurinpiirtein: ”Tekijää kiusattiin, mutta se ei ollut systemaattista eikä ollut ketään tiettyä kiusaajaa.” Tämä vähättelevä lausunto raivostuttaa minua edelleen. Sillä oman kokemukseni mukaan juuri se ei-systemaattinen kiusaaminen on pahinta. (Tietenkään tämä ei välttämättä päde kaikkien kohdalla.)

Yläasteella minua kiusattiin systemaattisesti erään henkilön taholta. Mutta... sitä oppii tuntemaan kiusaajansa, varsinkin Haukiputaan kaltaisella pienellä paikkakunnalla. Joten tiedän, että tällä henkilöllä ei ole ollut mikään helpoin elämä. Ja se, että kun muita ei ollut läsnä, tämä henkilö käyttäytyi minua kohtaan sivistyneesti, joskus jopa ystävällisesti, sai minut vakuuttuneeksi, että koko kiusaushomma oli imagokysymys. Silloin näistä tiedoista ei ollut hyötyä, mutta jälkepäin ne ovat auttaneet anteeksi antamisessa.

Mutta se mitä en ole pystynyt anteeksi antamaan ja hyväksymään ovat nämä

”satunnaiskiusaajat”. Yleensä nämä henkilöt olivat niitä, jotka jo muutenkin olivat koulun sisäisen kastijärjestelmän huipulla. Päähäni ei vaan mahdu, miksi tämän suositun kerman pitää lyödä jo pohjalla olevia enemmän lyttyyn. Jatkuvassa epävarmuuden ilmapiirissä tulee paranoidiksi, kun joinain päivinä saa kuulla pilkkaa, joinain päivinä on ilmaa ja joinain (harvoina) päivinä ollaan puheväleissä.

Koulukiusaus mursi itsetuntoni ja aiheutti ongelman ihmisiin luottamisen suhteen. Edelleen ensimmäinen oletus uusia ihmisiä tavatessa on, että minusta ei pidetä tai minua vihataan tai pidetään ääliönä. Jos joku tuntematon tai puolittutu kehuu minua, hiipii mieleen jossain vaiheessa, että lausuttu kehu tarkoitettiin vittuiluksi. Analysoin ja ylianalysoin jatkuvasti muiden ihmisten sanomisia, ilmeitä ja kehonkieltä. Samaa teen itselleni ja huomattessani/luullessani virheen piiskaan itseäni armottomasti.

Toisaalta herkkyys huomata pieniä vivahteita ihmisten ruumiinkielestä ja ilmeistä pelaa hyvin empatiakykyni kanssa ja siitä on usein hyötyäkin.

Mutta tämä riittänee tästä aiheesta.

"Let the waters kiss and transmutate these leaden grudges into gold.

Let go."

- Tool – The Grudge

En usko, että palaan asumaan Haukiputaalle. Tai siis entisen Haukiputaan alueelle, nykyäänhän on kuntaliitoksen takia vain (Suur-)Oulu. Haukiputaalla on mukava vierailla, mutta pitempi viipyminen aiheuttaa ahdistusta. Suhteeni Haukiputaaseen on ristiriitainen ja aika poissa sieltä tekee hyvää.

2.3.2 Oulu

Oulussa ehdin asua vain kaksi vuotta ennen Kankaanpäähän tulemistani, mutta koska Haukipudas on Oulun naapurikunta ja siten minulle tuttu jo lapsuudesta asti, miellän Oulun tavallaan toiseksi kotikunnakseni.

”Pohjolan valkea helmi.” Oulu on kaunis, siellä on minulle niin rakkaita vesistöjä: Oulujoki ja meri. Tuuran kaupunginosassa asuessani yksi parhaista asioista oli lähteä

lämpiminä vuodenaikoina lenkille hopeapajujen ja muiden jalopuiden reunustamaan Oulujoen varteen.

”Kaikki mitä valo koskettaa XIX”

Jos matkaan lähti tiettyyn aikaan illasta, pystyi näkemään ja kuulemaan satojen naakkojen iltaparveilutanssin ja -laulun Ainolanpuiston yllä.

Näiden neljän Kankaanpäässä vietetyn vuoden ajan olen jatkuvasti ikävöinyt takaisin Ouluun, varsinkin tällaisia pikkujuttuja muistellessa.

”Paska kaupunki.” En tiedä, onko tämä legendaarinen, toistakymmentä vuotta aina uudelleen Valkealinnan seinään tehty tägi alkujaan tarkoitettu kritiikiksi Oulua kohtaan. Oli miten oli, oululaiset ovat ottaneet sen omakseen, hellittelynimeksi, melkeimpä brändiksi. Tokihan Oulussa ongelmia on, en vain osaa yhtäkään nimetä nyt. Vuodet kaukana poissa ovat aiheuttaneet sokerikuorrutuksen kaikkien Oulun

vikojen päälle. Olen viime vuosina jopa nostalgioinut Oulun sellutehtaiden hajua. Sitä, että oppi ja pystyi pelkästään ikkunasta ulos katsomalla ja säätä arviomalla toteamaan: ”Jaaha, tänään taitaa haista paska.”

Kunhan Kankaanpäästä poistuminen tulee ajankohtaiseksi, suuntaan nenäni Ouluun. Tiedän, että Oululla on vielä annettavaa minulle, samoin kuin minulla Oululle.

2.3.3 Kankaanpää

Kankaanpää taidekoulukuplineen on ollut hyvä välipysäkki minulle. On ollut virkistävää saada etäisyyttä entisiin kotiseutuihin ja joutua ihan oudolle murrealueelle. Ja vieläpä sisämaahan! Tuntuu oudolta elää paikassa, jossa meri ei olekaan vartin ajomatkan päässä.

Joskus muinoin, juuri ja juuri kaksikymppisenä, julistin, että en voi enkä halua asua Etelä-Suomessa. Onneksi pääsin niistä ajatuksista eroon, tämä on ollut hyvä kokea. Etelässä asumisessa tulen eniten ikävöimään sitä, että tänne kevät tulee niin aikaisin. Ja vuodenajoissa on ihan oma, erilainen fiiliksensä pohjoiseen verrattuna.

Vaikka olenkin viihtynyt Kankaanpäässä hyvin, on tämä liian etelässä minulle. Veri vetää jatkuvasti pohjoiseen ja siellä käydessä sieluun tulee rauha. Täällä ollessa olo on jatkuvasti hieman rauhaton. Tähän saattaa vaikuttaa myös se, että elinpiirini täällä on hyvin pieni verrattuna aikaisempiin elinpiireihini Haukiputaalla ja Oulussa. Nyt asiaa ajatellessa vähän ihmetyttää, etten ole nähnyt tarpeelliseksi laajentaa sitä.

”Taidekoulu”

Taidekoulu on Kankaanpään pienten piirieni keskiössä. Tuntuu kummalliselta ajatella, että kohta tämä asia muuttuu, kohta taidekoulu ei enää ole se suurin asia elämässäni, kohta se jää taakse. Jännittää ajatus siitä, että tämä tiivis sosiaalinen piiri hajaantuu pian pitkin maita ja mantuja. Olen äärimmäisen iloinen ja kiitollinen, että meidän vuosikurssillamme on ollut niin hyvä ryhmähenki kaikkien näiden vuosien ajan. Olisi sääli menettää yhteys kaikkiin, mutta oikeastaan en pelkää, että niin tapahtuisi.

3 LOPPUTYÖ

Tämä luku koostuu viimeisen opiskeluvuoden aikana tehdyistä päiväkirjamerkinnöistä, joissa käsittelen lopputyötä, omaa taiteilijuuttani ja puran omia pelkojani ja vaikeita hetkiä. Osalle päiväkirjamerkinnöistä olen jälkeinpäin lisännyt merkintää syventäviä huomioita.

Näillä lopputyön kirjallisen osuuden tekeminen alkoi ja näihin se myös loppui.

3.1 Syksy

31.10.2012

ahistaa. mää en saa ajatuksia kasaan. en tiiä mitä teen lopputyönä, mitä haluan sanoa. keväästä asti ollu grafiikka-/taidelukko ja koko taiteen tekeminen tuntuu vaikeelta. haluaisin tehdä jotain hienoa, kaunista ja ylevää, nyt ei vaan jotenki pysty. aika loppuu.

”My thoughts are stars I can't fathom into constellations.”

- John Green – The Fault in Our Stars

pitäiskö mun ottaa joku toinen lähetymistapa? joku toinen aihe maailma?

millä tekniikalla mää teen?

mitä mää teen?

mitä mää teen?

mitä mää teen?

Ensimmäiset ajatukseni lopputyön aihe maailmasta liittyivät tieteeseen, avaruuteen, universumiin ja hieman myös kvanttimekaniikkaan. Luovuin niistä suunnitelmista, koska mitään selkeitä ajatuksia ja suunnitelmia ei muotoutunut.

4.11.2012

alkaa olla täysin selvää että oon tällähetkellä täysin tai ainakin enimmäkseen hukassa mun taitelijaidentiteetin kanssa. luovuus ei kuki.

mussa on luovuutta. tiedän sen. mussa on kykyä ja halua ja taitoa luoda kuvia, taidetta. mutta miksi on tämä ahistava taidelukko? ja miksi ahdistun ja pelkään että kuvat joita teen ei oo tarpeeksi mielenkiintoisia ja että niistä ei pidetä? miksi sillä pitää olla väliä mulle? miksi en voi vaan tehdä?

9.1.2013

kävin äsken kuvaamassa 9 polaroidkuvaa lopputyötä varten. en oo vielä kattonu kuvia koska niitten pitää kehittyä. on jo valmiiksi vaan semmonen olo että niistä tuli huonoja. tai no, ei välttämättä huonoja mut epäsoivia mun lopputyöhön. koska en oikeen vieläkään tiedä mitä teen. tekniikkasuunnitelmat on mutta konsepti ei. oon ainavaan eksyksissä. Niin lopputyön kanssa kuin oman taiteilijuuden kanssa. plus oon alkanu epäileen mun tekniikkasuunnitelmiakin. alkukritiikki kylvi epäilyksen siemenen. kyllä mää polaroideja lopputyöhön laitan mutta ohjaajat pisti epäileen sitä serisuurennosta. muttakun mää pidän serigrafiasta. ja jos lopputyössä on tarkoitus näyttää mitä on oppinu koulun aikana niin tuntuu hassulta olla tekemättä grafiikkaa(kin). pelkkä valokuvaaminen tuntuu liian helpolta ratkasulta, menemiseltä siitä missä aita on matalin.

mua ärsyttää ku pelkään koko ajan, epäilen kaikkea enkä luota itteeni.

haluan olla hyvä tekijä, haluan tulla hyväksytyksi.

Tämä identiteettikriisi tuli varsin huonoon aikaan. Olen sataprosenttisen varma, että ilman sitä lopputyön tekeminen olisi varmasti helpompaa. Tämä saattaa olla myös kolmenkymppin kriisiä. Suurella osalla lapsuuteni ja nuoruuteni tovereista on jo puoliset, lapsia ja vakityöt. Minulla on keskeneräiset opinnot ammattiin, jolla eläminen on haaste, ei tietoaakaan mistään parisuhteesta ja kaksikymppisen ote

elämään. En ymmärrä, miksi vertaan omaa elämäni muiden samanikäisten elämään ja miksi annan sen vaikuttaa. Olen kuvitellut olevani tyytyväinen tilanteeseeni, mutta kai niin ei sitten ole. Vai onko mahdollista että kriisit sikiävät tyhjästä? Oli miten oli, on vain pakko yrittää rykäistä lopputyö kasaan kriiseilyistä huolimatta.

Niinkuin kriiseilyt vaikuttavat ja vaikeuttavat lopputyön taiteellista osuutta, niin myös on asioita vaikeuttamassa tätä kirjallista. Tämän kanssa haasteellista on se, etten ole kirjottanut mitään kunnollista vuosiin. Lukioaikoina kirjoitin päivittäin, jatkuvasti ja kaikesta, mutta se tapa hiipui niiden viiden välivuoden aikana jotka pidin ennen kuin menin Limingan taidekouluun. Nyt jokaisen lauseen muodostaminen tuntuu käsittämättömän vaikealta. Toinen tätä kirjoittamista vaikeuttava asia on tieto siitä että tästä tulee täysin julkinen. Juuri tällähetkellä en haluaisi kertoa mitään julkisesti, varsinkaan kun kirjoitustaidot ovat ruostessa harjoituksen puutteesta .

Nämä kaikki ongelmat kietoutuvat yhteen. Kriiseily saa pohtimaan omia ongelmia, joista kirjoittaminen olisi... helpohkoa, mutta, koska minulla ei ole tippaakaan mielenkiintoa alkaa avautumaan ongelmistani julkisesti, on se vaihtoehto poissuljettu. Ei kai tuo mahdotonta ole, vaikea ennustaa minne tämä teksti vie, mutta omien vaikeilujen esitleminen kaikille on ajatuksena vastenmielinen.

3.2 Kevät

15.1.2013

tänään oli henkilökohtainen tapaaminen Minnan kans. on ollu viimeaikoina epäuskoa mun lopputyötä kohtaan mutta tänpäivänen autto siihen. Minna kehu niitä mun ottamia kuvia ja sano että kyllä mun lopputyöstä hyvä tulee. jee!

toisaalta semmonen tunne että ei saa kehua ku se hämmentää ja menee päähän. mut sitten toisaalta tiän että jos ei kehuta ja anneta positiivista palautetta niin lannistun ja enkä usko itteeni.

*mut joo, puhuttiin myös Minnan kans siitä (ts. Minna sano) että ei ehkä kannate serillä tehdä pelkästään isompaa kopiota jostain kuvasta, vaan sillä serijutulla pitäis olla pointti, sitä pitää purkaa jotenki...
pittää antaa asian hautua.*

15.2.2013

ulkona on keväistä. en oo kuvannu moneen viikkoon. jotenki kokoajan oottelen auringonpaistetta, vaikka ihan hyvin vois kuvata pilvisinäki päivinä. vois ja pitäis. ei aurinko voi aina paistaa. kyllä tasainen valo on ihan yhtälailla mielenkiintoista. pittää kyllä päästä pohjoseenki kuvaamaan. ens kuussa sit...

6.3.2013

eilen oli kirjalliseen seminaari. ihan liian pian kritiikin jälkeen. ja muutenki... ts. joku maaliskuun loppu ois ollu musta järkevämpi aika sille, kun aikaa tän kirjottamiseen on kuitenkin toukokuulle asti. ei oo tullu kirjoitettua erityisemmin ku oon keskittynyt taiteelliseen osuuteen. plus osallistuin valinnaisviikoille. ja yleisestikki on vastustanu.

:/

se vastustus ja epämurkavuus tuli taas ilmi eilen kun tästä luettiin ääneen joku pätkä. oon niin epävarma tästä tekstistä että tälle työstövaiheessa siitä keskustelu tuntuu tosi epämiellyttävältä. toisaalta tuntuu epämiellyttävältä koko kirjallinen. en edelleenkään oo innostunu siitä että tästä tulee täysin julkinen. en oo innostunu omien ajatusten jakamisesta koko maailmalle. mutta jos ruppeen sensuroimaan itteeni ja jätän kaiken ahdistusta aiheuttavan pois nii sitte tästä tekstistä tulee ihan varmasti epämielenkiintosta, ympäröörä paskaa. että ehkä mää vaan koitan työskennellä epämurkavuusalueella peläten ja vihaten. jos se vaikka kasvattais luonnetta.

Muutin kirjallisen konseptia hieman huhti-toukokuussa. Nämä päiväkirjamerkinnät ja huomiot jäivät, kaikki muu aikaisempi lähti.

17.3.2013

istun junassa matkalla kohti Kankaanpäättä. puolentoista viikon ”loma” pohjosessa ohi. en kirjottanu riviäkään kirjallista vaikka muka suunnittelin. polaroideja kuvasin sentään. mutta eipä tuo jaksa nyt ainakaan haitata vaikken kirjottanukkaan. irtiotto koulumeiningeistä teki hyvää.

mietin tossa eilen että tartteisin sellasen talk boxin ku Dale Cooperilla Twin Peaksissä. koska kaikki parhaat ajatuksenjuoksut tapahtuu aina tilanteissa joissa ei pääse kirjottaan. tää kirjallinen saattais olla jo valmis jos oisin voinu vaan suoraan ajatella asiat ylös.

27.3.2013

vaikuttaa siltä että mulla alkaa olla lopputyön taiteellinen osuus valmiina. suurin osa kuvista otettuna. varmaan tilaan vielä yhden satsin filmiä mutta tuskin otan kuin jokusen kuvan enää. jännittävää. nyt tarvii enää käydä kuvat läpi ja päättää mitkä tulee näyttelyyn . pitäis alkaa keskittyä tähän murheenkryyni-kirjalliseen...

”I can't think about that right now.

If I do, I'll go crazy.

I'll think about that tomorrow.”

- Scarlett O'Hara – Gone with the Wind

9.4.2013

lopputyökokonaisuuden nimeksi tulee 'Kaikki mitä valo koskettaa'. se lähti vahingosta ja läpistä, mutta sopii täydellisesti. hih. when in doubt, add Disney. tai jotain sinne päin... :P

18.4.2013

lopputyönäyttelyn avajaiset huomenna. argh. ja huomenna myös lehdistötilaisuus ja mun kritiikki. argh.

mutta tää viikko on kyllä ollu mahtava. kaikki on menny niin paljon helpommin ku mitä ootin. päivät ei oo ollu niin kuluttavia ja pitkiä kuin mitä pelkäsin ja ripustaminen on vaan jotenki soljunu etteenpäin. ja Rauman taidemuseon henkilökunta on ollu avuliasta ja ystävällistä ja parasta. taidemuseo saa viis tähteä viidestä, voin suositella. :)

mää päädyin sitten lopulta laittamaan esille pelkästään polaroid-valokuvia. se mun serikokeilu ei saanut kannatusta kritiikissä, enkä itekkään ollu siihen tässä yhteydessä tyytyväinen. mutta tulipahan testattua ja kunhan kokeilen lisää ja kehitän eteenpäin, niin voin ehkä joskus tulevaisuudessa tehdä jotain jotain jotain...

20.4.2013

tähän on siis tultu. avajaiset oli eilen.

aaa niin paljon sanottavaa kaikesta tästä että en osaa sanoa mitään!

Ripustus- & avajaisviikko oli upea kokemus. Tuntui hassulta ja epätodelliselta, että hetki, johon oli valmistautunut neljä vuotta, oli vihdoon käsillä. Kaikki meni niin hyvin! Avajaispäivänä elämä ja maailma oli kaunis ja tykkäsin kaikesta ja kaikista.

24.4.2013

vaikeudet kirjoittaa kirjallista jatkuu. toisaalta on helppoa kirjoittaa tajunnanvirtaa ja itsestään kirjottaminen on maailman yksinkertasin homma. ongelmana on yleisö. mää en halua paljastaa mun sielunelämää koko maailmalle, haluan paljastaa sen vain harvoille ja valituille, niille joiden koen ansaitsevan sen. rintakehässä puristaa pelko siitä että joku tuleva lukija pitää mun ajatuksia typerinä ja naureskelee

ajatellen: ”mikä naurettava ämmä! ei pelkästään ruma, vaan myös tyhmä!”
 mä en tule koskaan häikäisemään ihmisiä ulkonäölläni joten jäljelle jää vain mun
 kädentaidot ja henkiset ominaisuudet. ja niistä kummistakin oon epävarma
 jatkuvasti. voi olla että pidän itseäni älykkäämpänä kuin oikeasti olen, mutta
 ainakaan kukaan ei pääse pilkkaamaan mun ajatusmaailmaa kun pidän sen visusti
 piilossa. paitsi että nyt se pitäisi muuttaa .
 yritän saada rohkeutta Bill Hicksin sanoista:

”It's just a ride. But we always kill the good guys who try and tell us that, you ever notice that? And let the demons run amok... But it doesn't matter, because it's just a ride. And we can change it any time we want. It's only a choice. No effort, no work, no job, no savings of money. Just a simple choice, right now, between fear and love. The eyes of fear want you to put bigger locks on your doors, buy guns, close yourself off. The eyes of love instead see all of us as one.”

- Bill Hicks – Revelations

Tämä kirjoittaminen turhauttaa. Olin ennen niin hyvä valitsemaan oikeat sanat itseni ilmaisemiseen, mutta nykyään tuntuu että joka ikinen sana ja lause on taistelun takana. Luenko nykyään liian vähän? Kirjoitanko nykyään liian vähän? Onko internet ja sosiaalinen media pilannut kirjoitustaitoni? En tiedä. Edelleen kuitenkin rakastan kirjoittamista, eikä rakkaus lukemiseen ja sanoihin ole kadonnut missään vaiheessa. Harjoituksen puutetta kai tässä pitää syyttää. Miksi ikinä luovuin tavastani pitää vihkoa ja kynää aina mukana? Ennen kirjoitin jatkuvasti. Toisaalta, ennen myös sosiaaliset ympyrät olivat pienemmät ja vietin vähemmän aikaa ystävien kanssa. Pitääkö tässä heristää nyrkkiä sille, että minulla on tovereita?

8.5.2013

kävin hakemassa kirjallisen arvion mun lopputyöstä. taidan olla ikuisesti keskiverto.
 täytyy kyllä sanoa että odotin arvosanaksi nelosta, en kolmosta, mutta ilmeisesti
 duuni vaan ei ollu tarpeeks hyvä .
 ilmeisesti en oo haastanu itseäni tarpeeksi näiden vuosien aikana. oon kehittynyt
 kyllä mutta nyt tuntuu että en tarpeeksi. oon pettynyt ja epätyytyväinen itseäni.

juttelin Minnan kanssa ja tuli vähän parempi mieli. tää arvosanajuttu tulee varmaan kaivelemaan pitkään, vaikkei sillä loppupeleissä ole merkitystä millekkään muulle kuin omalle ylpeydelle. ja nyt se ylpeys on saanut kolauksen. mutta kyllä tästä yli päästään... (väittää henkilö joka edelleen murjottaa ylioppilaskirjotusten muutaman arvosanan takia.)

Tällä hetkellä tuntuu, että on taas ollut liian suuret luulot itsestä. Toisaalta, oikeestihan koko arvosanalla ei ole mitään merkitystä. Olen itse tyytyväinen työhöni ja olen saanut siitä muilta hyvää suullista palautetta. Mutta silti... Tämän siitä saa, kun on kasvatettu tavoittelemaan hyviä arvosanoja ja pyrkimään aina parempaan...

Nyt kun on hetken sulatellut tuota arvosanaehdotusta, mielessä kytee kapinamieliala ja halu pyrkiä parempaan ja tahto näyttää, että pystyn parempaan. Aion näyttää omille mielen demoneilleni, epäilykselle ja epäuskolle, että pystyn kyllä hienoon ja ylevään, kauniiseen ja kauniin rumaan, merkitykselliseen ja syvälliseen. Ei taiteen tietenkään aina tarvitse olla sellaista. Myös kauniit ja taitavasti tehdyt kuvat riittävät aina välillä. Kuvitus ja kuvituksellisuus ansaitisivat kunnian palautuksen!

Koulu loppuu mutta taiteen opiskelu ja itsensä kehittäminen jatkuu. Ja ehkä, jos pysyn rehellisenä itselleni ja omalle ilmaisulleni, sitä arvostustakin sataa joskus minun ja töitteni päälle.

”Koko maailmankaikkeus katsoo minua,

odottaa uteliaana seuraavaa tekoani,

valmiina hämmästyämään taas kerran.”

- Esko Valtaoja – Kotona maailmankaikkeudessa

LÄHTEET

Tool. Lateralus. Lateralus (CD 2001). Volcano Records.

Tool. Third Eye. Ænima (CD 1996). Zoo Entertainment.

Tool. The Grudge. Lateralus (CD 2001). Volcano Records.

John Green. The Fault in Our Stars, s.311 (2012). Dutton Books.

Gone with the Wind (1939). Selznick International Pictures, Metro-Goldwyn-Mayer.

Bill Hicks. Revelations. Bill Hicks Live: Satirist, Social Critic, Stand Up Comedian (DVD 2004). Rykodisc.

Esko Valtaoja. Kotona maailmankaikkeudessa, s.293 (2001). Ursa.